

Technologies) слід розуміти сукупність методів і засобів, головна мета яких полягає в ідентифікації людини за ознаками, притаманними лише їй, як біологічного об'єкта. Наприклад, голос, відбитки пальців, структура сітківки очей є унікальними характеристиками особи, за якими цю особу можна розпізнати або ідентифікувати.

Отже, можемо зробити висновки, що хоча впровадження електронного документообігу має ряд проблем, загалом їх можна вирішити. Важливо розуміти, що для ефективної роботи органів публічного управління слід використовувати новітні ІКТ. Упровадження ЕДО (електронного документообігу) дає більші можливості для організації роботи з документами за умови переведення їх в електронний вигляд, а також сприяє прозорості й ефективності діяльності органів публічного управління. Таким чином, перед розгортанням СЕД необхідно виважено оцінити готовність всіх суб'єктів прийняття рішень до нових інформаційних технологій.

Список використаної літератури

1. http://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/5_2021/6.pdf
2. Закон України „Про бухгалтерський облік і фінансову звітність” від 16.07.1999 р. / Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1999. – № 40. – С. 365.
3. https://minjust.gov.ua/m/str_7546
4. Закон України „Про електронні документи та електронний документообіг” від 6.10.1998 р.: Офіц. текст прийнятий Верховною Радою України 6 жовтня 1998 р. зі зм. та доп. станом на 1 вересня 2003 р.. – Офіц. вид. – К.: Вид. дім „Ін Юре”, 2003. – 10 с.
5. Закон України „Про електронний цифровий підпис” від 22.05.2003 р.: Офіц. текст прийнятий Верховною Радою України 22 травня 2003 р. – Офіц. вид. – К.: Вид. Дім „Ін Юре”, 2003. – 14 с.

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІАГНОСТИКИ КРИЗОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

*Солодовнік О. О., д-р екон. наук, професор, Аверіна М. І., магістр,
Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова*

Протягом останніх років постає проблема збільшення ризиків, загроз та небезпек підприємства, які безпосередньо обумовлені сучасними характерними особливостями вітчизняної економічної системи. Загальне розуміння ризику представляє собою ймовірність або загрозу втрати підприємством частини свого потенціалу, ресурсів, а також недоотримання доходів та збільшення додаткових витрат від операційної та фінансової діяльності [1].

Ризики та загрози діяльності підприємства поділяються на внутрішні та зовнішні. До внутрішніх загроз можна віднести такі, як: навмисні та ненавмисні дії співробітників підприємства, що не входять до інтересів його комерційної діяльності (всі дії пасивності). До зовнішніх загроз можна віднести такі як: недобросовісна конкуренція (економічне шпигунство, некоректне відношення

до споживачів тощо); неспроможність ділових партнерів; протиправна діяльність раніше звільнених працівників підприємства та інше.

Для того, щоб протистояти всім внутрішнім, зовнішнім ризикам або загрозам на постійній основі, необхідно мати уявлення про слабкі та сильні сторони підприємства, а також вміти виявляти переваги (приховані резерви) та вразливі місця за допомогою аналізу та оцінки фінансового стану підприємства задля формування комплексу заходів, які покращать ефективність діяльності та його фінансовий стан. Для цього використовується обліково-аналітична інформація, якій відводиться центральне місце у складі інформаційного забезпечення.

Обліково-аналітична інформація базується на даних бухгалтерського обліку та відображає всі господарські операції, економічні відомості про осіб, факти, процеси, явища, які відбуваються на підприємстві та дані їх аналізу. Найбільшу питому вагу для здійснення діагностики підприємства надають дані бухгалтерського обліку, а саме: фінансова звітність, яка містить низку показників, що взаємопов'язані між собою та висвітлюють інформацію про реальний стан виробничо-господарської діяльності суб'єкта господарювання. Саме тому підвищення значимості звітних даних, як джерела достовірної та об'єктивної інформації про фінансово-господарську діяльність набувають особливої суттєвості, як складової забезпечення системи обліково-аналітичної безпеки підприємства. Але окрім даних отриманих за допомогою бухгалтерського обліку, в аналізі господарської діяльності також широко застосовується планова і статистична (дані статистичного обліку) інформація та інші дані управлінського спрямування, до складу яких можна віднести: оперативну, фінансову, статистичну, технічну, технологічну, соціальну та інші види інформації, що необхідні для здійснення детального аналізу. Лише за допомогою поєднання всіх видів інформації досягається можливість зробити висновки фінансово-господарської діяльності підприємства в цілому.

Обліково-аналітичне забезпечення є складовою інформаційного забезпечення підприємства і являє собою цілісну інформаційну систему, де головним є забезпечення якісною та своєчасною економічною інформацією зацікавлених користувачів. Відповідно до цього вона повинна відповідати певним вимогам, зокрема: точність, релевантність, конфіденційність, достовірність, повнота, цінність, своєчасність, ретроспективність, адекватність, багатофункціональність, стислість та ін. [2]. Зовнішні користувачі облікової інформації використовують узагальнену інформацію, яка надається у вигляді фінансової звітності, а внутрішні користувачі - облікову інформацію на основі поточних даних фінансового та управлінського обліку. Аналітична інформація найчастіше застосовується для аналізу фінансового стану та фінансово-господарської діяльності з метою визначення відхилень в поточній діяльності та прийняття рішень у майбутньому. Вона використовується однаково як зовнішніми, так і внутрішніми зацікавленими особами.

Для забезпечення максимального ступеня захисту підприємства від загроз та небезпек варто приділяти увагу основним засобам забезпечення ефективного

функціонування підприємства, одним з яких є діагностика мікросистеми підприємства (стан життєздатності та розвитку підприємства в цілому або його окремої складової – внутрішнє середовище, ресурсне забезпечення, окремий бізнес-процес або напрям діяльності, досягнуті результати, стан управління тощо). Діагностика дозволяє виявити ризики на ранніх стадіях за допомогою певного методичного набору та повинна проводитись не одноразово, а на постійній основі. Метою здійснення діагностики є проведення всеохоплюючого аналізу діяльності суб'єкту господарювання.

До основних завдань, які визначаються перед початком проведення діагностики, належать: проведення аналізу зовнішнього і внутрішнього середовища; вивчення кризового середовища та виокремлення з сукупності ризиків тих ризиків, реалізація яких може нанести найбільшу шкоду діяльності підприємства; оцінка ймовірності настання кризових ситуацій; здійснення аналізу роботи підприємства та виділення проблемних місць; формування висновків за результатами аналізу, визначення стану функціонування об'єкту управління; пошук резервів, які можна використати для поліпшення або відновлення ситуації [3].

Слід зазначити, що діагностика має всебічний характер та може проводитися за різними видами та формами. Так, діагностика фінансового стану підприємства проводиться за двома видами: експрес-діагностика; поглиблена діагностика.

Загальні риси експрес-діагностики полягають у її швидкому проведенні, а також наданні загальної оцінки діяльності та фінансового стану підприємства. Вона дозволяє з'ясувати основні тенденції фінансово-господарської діяльності та на їх основі визначити напрями подальшого поглибленого оцінювання, якщо це необхідно. Для експрес-діагностики кризового стану підприємства використовуються прийоми вертикального та горизонтального аналізу, а також наступні обліково-аналітичні дані: основні форми фінансової звітності та дані бухгалтерського обліку, первинні документи, зведені відомості та реєстри обліку.

Поглиблена діагностика характеризується тривалим здійсненням аналізу та конкретизує і доповнює окремі процедури експрес-діагностики кризового стану підприємства, а саме: висвітлює детальну характеристику фінансового та майнового стану підприємства та результатів його діяльності у будь-яких періодах, допомагає виявити конкретні причини їх порушення, а також дозволяє коректно та всебічно розробити рекомендації задля їх покращення. Для поглибленої діагностики кризового стану підприємства використовується прийом поглибленого аналізу фінансового стану за допомогою розрахунку основних аналітичних коефіцієнтів оцінювання майнового стану, ліквідності, ділової активності, фінансової стійкості та рентабельності Їх використання дає змогу оцінити різні сторони діяльності суб'єкта господарювання. Для поглибленої діагностики кризового стану підприємства використовуються наступні обліково-аналітичні дані: основні типові форми фінансової звітності, дані бухгалтерського обліку, первинні документи, зведені відомості та реєстри

бухгалтерського обліку, статистична звітність та дані управлінського обліку. Такий вид діагностики забезпечує повний комплексний аналіз фінансового стану суб'єкта господарювання.

Водночас, виділяють наступні три форми проведення діагностики фінансового стану суб'єкта господарювання: оцінювання діяльності підприємств, іншими словами, проведення аналізу показників, що визначають ефективність діяльності, згідно зі стратегічними цілями підприємства; здійснення експрес-діагностики фінансового стану підприємства, тобто проведення аналізу системи взаємопов'язаних показників, які визначають загальний фінансовий стан діяльності підприємства; здійснення контролю фінансових показників, що визначають наслідки фінансової діяльності, для нейтралізації негативної динаміки [3].

Отже, з одного боку, обліково-аналітичне забезпечення є інформаційною основою для ідентифікації та моніторингу ризиків і загроз підприємства, визначення рівня його фінансово-економічного стану, стадії розгортання кризи тощо, а з іншого – специфічним видом професійної діяльності в галузі забезпечення інформаційної безпеки підприємства. В процесі здійснення діагностики кризового стану підприємства використовують різноманітні методи, прийоми та моделі, застосування яких визначається конкретним випадком і залежить від того, на що саме направлено діагностику. На сьогодні не існує універсальної системи діагностики кризового стану підприємства, яка б абсолютно за всіма параметрами відповідала всім вимогам підприємств. Це зумовлено тим, що кожний суб'єкт господарювання ставить за мету такого аналізу відповідні чинники, що існують на даному підприємстві і залежать від: умов функціонування та впливу середовища, специфіки підприємства, галузевого клімату тощо. З урахуванням зазначеного, можна констатувати, що загальний спосіб оцінювання (в рамках існуючих видів та форм діагностики підприємства) має бути адаптований до специфіки функціонування підприємства. Це дасть змогу оцінити не лише підсумкові данні про результати роботи підприємства, а й дозволить сформулювати конкретні напрями підвищення ефективності його діяльності та, відповідно, покращення фінансового стану.

Список використаних джерел:

1. Аверіна М.І., Мізік Ю.І. Антикризовий менеджмент в забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємства. Матеріали XIV Всеукраїнської студентської науково-технічної конференції «Сталий розвиток міст» (86-ї студентської науково-технічної конференції ХНУМГ ім. О. М. Бекетова) : в 4-х ч. / Ч. 3. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – 371 с.

2. Бенько М. М. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства : підручник. Київ, 2021. 560 с.

3. Губарик, О., Юрченко, А. Обліково-аналітичне забезпечення діагностики функціонування підприємства та удосконалення системи економічної безпеки на основі покращення фінансового стану. Електронний журнал: *Економіка та суспільство*, 2021. Вип.32. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-26>